

Český
modrý mák z.s.

---

19. MAKOVÝ OBČASNÍK

Mák v roce 2020

Únor 2020

Sborník referátů
ČZU v Praze

Občasník je vydán při příležitosti seminářů **MÁK v ROCE 2020** konaných:

10. 2. 2020, Libčany, okr. Hradec Králové

11. 2. 2020, Vsisko, okres Olomouc

12. 2. 2020, Větrný Jeníkov, okr. Jihlava

13. 2. 2020, Červený Újezd, okr. Praha – západ

pořádaných spolkem Český modrý mák z.s. a Českou zemědělskou univerzitou v Praze

Český modrý mák z.s.
Hájecká 215
273 51 Červený Újezd
<http://www.ceskymodrymak.cz>
info@ceskymodrymak.cz

Odborní garanti: Ing. Pavel Cihlář, Ph.D.
Ing. Vlastimil Mikšík, Ph.D.
Mgr. Stanislava Koprdoová, Ph.D.

Do tisku připravil: Ing. Vlastimil Mikšík, Ph.D.

© Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
www.af.czu.cz
165 00 Praha 6 - Suchdol
tel. 737 185 733
e-mail: MIKSIK@AF.CZU.CZ

ISBN 978-80-213-3004-7

OHLAŠOVACÍ POVINNOST JAKO ZÁSADNÍ PROBLÉM

Michal VOKŘÁL

Česká asociace ochrany rostlin

Vše tomu nasvědčuje, že to tak dopadne. Módní témata tu byla vždy. Některá měla jepičí život. Zkrátka každou chvíli zde bylo něco jiného. Zdá se však, že k mediálním stálicím patří včely a jejich ohrožení přípravky na ochranu rostlin aplikovanými v zemědělství.

Jakmile odkvete řepka, hledají média další terč jejich střelby proti používání přípravků na ochranu rostlin v jejich slangu „jedů“ nebo „chemie“. Objeví se články, jak přípravky včelám škodí a tyto po jejich aplikaci hynou. Střelivo jim velmi rádi dodávají sami včelaři, i když někteří z nich tolik kritizovanou řepku dokonce i uznávají. Kdyby náhodou střelba médií neuspěla u včely kraňské, tak se použijí umírající včely samotářky. Je až neuvěřitelné sledovat, jakým způsobem mnohá média pracují s negativními zprávami. Jakým způsobem se taková zpráva mění v senzaci

Jsou zemědělci nepřáteli včel?

Jsem přesvědčen, že určitě ne. Mnohé zemědělské podniky se kromě polních plodin starají i o ovocné sady. Chápu opylovací roli včel, místní včelaře znají a vzájemně se respektují. Málo se ví o tom, že pod vedením ministerstva zemědělství byla již v roce 1957 (!!!) vydána jako první na světě (!!!) Vyhláška k ochraně včely medonosné č. 79/1957 Sb., při používání chemických přípravků na ochranu rostlin. K jejímu zásadnímu zdokonalení a rozšíření o ochranu zvěře a ryb došlo již počátkem roku 1963 (Vyhláška č.

Střelba slepými náboji

K tomu, že včelaři velmi často střílí slepými náboji existuje celá řada protiargumentů:

- zemědělci používají přípravky registrované podle kritérií EU
- registraci přípravků předchází složité dokazování jejich vlivu i na užitečný hmyz včetně včel
- v roce 2013 byla zakázána aplikace tří neonicotinoidů ve formě mořidel osiv kukuřice, slunečnice a řepky, i když jejich negativní vliv na včely nebyl přesvědčivě prokázán
- toxicita přípravků pro včely je vyjádřena jejich rozdělením do skupin „nebezpečný pro včely“ a „zvláště nebezpečný pro včely“

nabalující na sebe jako sněhová koule další a další zápor. Proč tomu není stejně v případě zajímavých pozitivních příběhů a zpráv je asi zralé na nějaký sociologický průzkum.

Příkladem takové rychle se šířící negativní zprávy bylo vymírání včel a hmyzu a podpisová akce 1,6 milionů Němců proti pesticidům, jako údajné příčině této situace. Zpráva byla rychle převzata českými médii. A co víc, jak jak je zvykem, byla ještě okořeněna všemi dalšími zemědělskými „prohřešky“ tj. DDT, neonicotinoidy, Agent Orange, GMO a řepkou. Všichni to známe. Mediální masírku velice rychle přijímají samotní včelaři s vlastní interpretací a problém je na světě. V jejich podání se velmi často celý problém včel a jejich ochrany zredukuje na řepku olejkou a v ní používané přípravky.

37/1963 Sb.). Stalo se tak po téměř dvouleté práci širšího týmu specialistů a praktiků. Byly položeny základy povinného testování a třístupňové klasifikace pesticidních přípravků z hlediska jejich nebezpečných vlastností pro včely. Byly stanoveny odpovídající podmínky pro jejich použití. Ty v podstatě platí dodnes. V srpnu 1963 se konal v Praze světový kongres chovatelů včel Apimondia. Obě tyto významné události následně ovlivnily způsob ochrany včel.

- přesné znění povinností při aplikaci přípravků nebezpečných pro včely je uvedeno v novelizovaném zákoně č. 299/2017 Sb.
- do novelizované vyhlášky č. 428/2017 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků bylo zařazeno ukončení doby denního letu včel, nejpozději však do 23:00 hod, jako zcela zásadní k ochraně včel. Z toho vyplývá, že přípravek nebezpečný pro včely fakticky není možné aplikovat ze denního světla
- počet registrovaných přípravků z obou výše uvedených kategorií nebezpečnosti vůči vče-

- lám je stále nižší a většina zemědělců se jim z důvodu obavy z nepříjemností raději vyhýbá
- řada agronomů se kromě vlastní profese také věnuje včelaření a i proto se vůči včelám chová velice obezřetně

- některé přípravky aplikované v řepce obsahují repelenty, které po jejich aplikaci včely odpuzují od její návštěvy

Ohlašovací povinnost jako zásadní problém

Myslím, že je nutné si udělat jasno v terminologii. V současné době problematiku ochrany včel upravují předpisy – zákon o rostlinolékařské péči č. 326/2004 Sb. (ve znění poslední novely č. 299/2017 Sb.) a vyhláška o ochraně včel, zvířete, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin č. 327/2012 Sb. (ve znění poslední novely č. 428/2017 Sb.) To ale není všechno. Do hry vstoupily ještě zákon o zemědělství č. 252/1997 Sb. a zákon plemenářský č. 154/2000 Sb. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb. je chovatel

včel povinen oznámit pověřené osobě údaje k umístění stanovišť včelstev. Profesionálním uživatelům přípravků nově odpadá oznamovací povinnost hlásit obecním úřadům přípravu postřiku plodin přípravkem nebezpečným nebo zvláště nebezpečným včelám 48 hodin před aplikací. Ale pozor, jejich hlášení chovatelům včel, jejichž stanoviště včelstev se nachází v okruhu 5 km kolem ošetřovaného porostu stále zůstává v platnosti! Novinkou je zjišťování stanovišť včelstev ne u obecních úřadů, ale v Evidenci půdy LPIS!

Proč spěchat?

Tak jak mají povinnosti vůči včelám profesionální uživatelé POR, tak mají své povinnosti také chovatelé včel. Zcela zásadním problémem z hlediska ochrany včel při aplikaci přípravků zůstává legislativně špatně nastavená „ohlašovací povinnost“. V současné podobě vadí jak zemědělcům, tak překvapivě i včelařům. Jedná se o povinnost profesionálního uživatele přípravků chovatelů včel o plánované aplikaci přípravku nebezpečného nebo zvláště nebezpečného nebo směsi přípravků. Aplikace musí být oznámeny chovatelům včel v okruhu 5 km od hranic pozemku, na kterém se aplikace provádí, a to nejpozději 48 hodin před jejich aplikací.

To, že včelařům vadí „vyzrazení“ umístění jejich včelstev není nic proti tomu, co vadí profesionálním uživatelům přípravků. Někteří i nadále oznamují zahájení postřiků obecním úřadům. Jiní mají v okruhu pěti kilometrů 120 nebo 200 včelařů. Známe podnik, kde jde o více než 300 včelařů. Většina v blízkosti zemědělského podniků bydlí, ale jiní přijíždějí pouze na víkend. Jinak bydlí ve městě. Tento podnik kvůli nahlašovací povinnosti přijal na plný úvazek jednu pracovní sílu. Postřiky jsou časté a proto dotyčná posílá maily, esemesky, i doporučené dopisy na mnoho adres. Problém

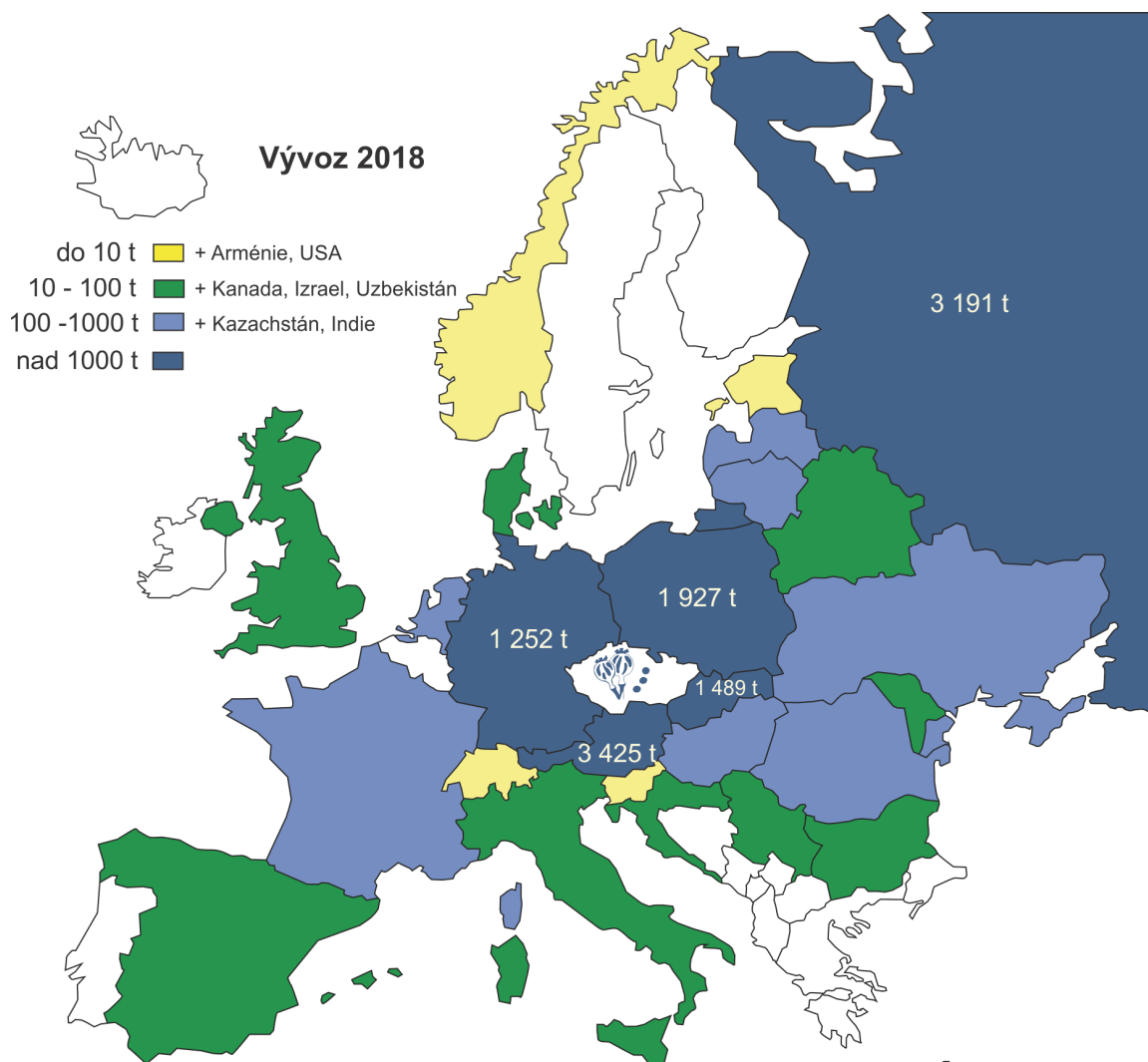
mem jsou včelaři – důchodci, kteří nemají ani mobil, ani počítač. Jak informovat i tyto včelaře?

Je to již déle než jeden rok, kdy zainteresované organizace (ministerstvo zemědělství, ÚKZÚZ a Český svaz včelařů) slíbily usnadnění procesu předávání informací jednáním u „kulatého stolu“. Sezona 2020 se pomalu otevírá a k žádnému zjednodušení povinnosti hlášení hlavně pro zemědělské podniky stále nedošlo. Zřejmě je obtížné najít programátora, který by to jednoduchým programem mohl profesionálním uživatelům přípravků usnadnit. Možná, že i z tohoto důvodu mohlo v několika málo případech dojít k otravám včel. Kdo asi má máslo na hlavě?

Kontaktní adresa

Ing. Michal Vokřál, CSc., Česká asociace ochrany rostlin, michal.vokral@seznam.cz

Vývoz máku ze sklizně 2018 (od září 2018 do srpna 2019). Dle ČSÚ a ČMM.

19. MAKOVÝ OBČASNÍK

Mák v roce 2020

Vydavatel: Česká zemědělská univerzita v Praze

Autor: kolektiv autorů

Druh publikace: Sborník referátů

Tisk: tiskárna TIGRAS, s.r.o., Hlavní 21, Klíčany, 250 69 Vodochody

Náklad: 420 ks

Počet stran: 120

Rok vydání: 2020

Určeno: účastníkům semináře

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou

ISBN 978-80-213-3004-7